

Haataal en haatmisdrijven jegens lesbiennes, homoseksuelen en bi- en transseksuelen

De menselijke waardigheid is onschendbaar. Zij moet worden geëerbiedigd en beschermd.

Eenieder heeft recht op lichamelijke en geestelijke integriteit.

Handvest van de grondrechten van de EU (artikel 1 en 3, lid 1)

„Haataal” betreft het aanzetten tot en aanmoedigen van haat, discriminatie en vijandigheid jegens een persoon, ingegeven door vooroordelen ten aanzien van die persoon vanwege een bepaald kenmerk, bijvoorbeeld seksuele geaardheid of genderidentiteit.

„Haatmisdrijf” betreft een fysieke of verbale aanval op een persoon, ingegeven door vooroordelen ten aanzien van die persoon vanwege een bepaald kenmerk, bijvoorbeeld seksuele geaardheid of genderidentiteit.

„Homofobie” is irrationele angst voor een persoon omdat deze persoon lesbisch, homoseksueel of biseksueel is.

„Transfobie” is irrationele angst voor een persoon omdat deze persoon in gedrag of kenmerken uitdrukking geeft aan een ander geslacht dan waarmee hij of zij was geboren, door bijvoorbeeld een hormoonbehandeling, chirurgie, kleding of cosmetica.

De angst en intimidatie die het gevolg zijn van haataal en haatmisdrijven, beletten lesbiennes, homoseksuelen en bi- en transseksuelen (LHBT) om volledig aan de maatschappij deel te nemen. Het is niet duidelijk in welke omvang haataal en haatmisdrijven jegens lesbiennes, homoseksuelen en bi- en transseksuelen voorkomen in de EU, omdat de meeste lidstaten hierover geen gegevens verzamelen. Sommige onderzoeken wijzen er echter op dat in bepaalde lidstaten de helft van de lesbiennes, homoseksuelen en bi- en transseksuelen slachtoffer is geweest van haataal of haatmisdrijven. Door gebrek aan eenduidige regels in de EU houden lidstaten er verschillende benaderingen op na ten aanzien van haataal en haatmisdrijven.

Onderzoeken wijzen er op dat er vaak geen aangifte wordt gedaan van haataal en haatmisdrijven. Gedeeltelijk komt dat omdat slachtoffers er vaak moeite mee hebben om tegenover wetshandhavers hun geaardheid kenbaar te maken. In sommige lidstaten is de mogelijkheid van „aangifte bij een derde partij” ingevoerd, waardoor misdrijven op een andere plaats dan op een politiebureau en bij andere mensen dan politieagenten kunnen worden aangegeven.

Strafbaarstelling van haataal

In twaalf lidstaten (België, Denemarken, Duitsland, Estland, Spanje, Frankrijk, Ierland, Letland, Nederland, Portugal, Roemenië en Zweden) én Noord-Ierland in het Verenigd Koninkrijk, is het aanzetten tot haat, geweld of discriminatie op grond van seksuele geaardheid strafbaar.

In vier lidstaten (Oostenrijk, Bulgarije, Italië en Malta) is haataal strafbaar gesteld met betrekking tot specifieke groepen. Lesbiennes, homoseksuelen en bi- en transseksuelen zijn niet inbegrepen, wat het moeilijk maakt om de wetgeving toe te passen op gevallen van homofobie.

In de andere lidstaten wordt haataal jegens lesbiennes, homoseksuelen en bi- en transseksuelen niet specifiek omschreven als strafbaar feit. Er is echter wel sprake van een algemene wettelijke omschrijving die kan worden gebruikt om LHBT te beschermen.

Misdrijf uit haat

Alle lidstaten hebben fysieke aanvallen strafbaar gesteld. In de meeste lidstaten kan de straf hoger uitvallen indien het strafbare feit is gepleegd uit vooroordeel jegens bijvoorbeeld ras of religie van een persoon (de „verzwarende omstandigheid“). Het Gemeenschapsrecht verplicht lidstaten er echter niet toe homofobie of transfobie aan te merken als verzwarende omstandigheid voor een strafbaar feit.

In tien lidstaten (België, Denemarken, Spanje, Frankrijk, Nederland, Portugal, Roemenië, Finland, Zweden en het Verenigd Koninkrijk) zijn homofobie en transfobie een verzwarende omstandigheid, hoewel sommige lidstaten deze beperken tot specifieke misdrijven.

In vijftien lidstaten (Bulgarije, Tsjechië, Duitsland, Estland, Spanje, Ierland, Italië, Cyprus, Litouwen, Luxemburg, Letland, Malta, Oostenrijk, Slovenië, Slowakije), worden homofobie en transfobie niet expliciet omschreven als verzwarende omstandigheid. Maar in zes van deze lidstaten (Tsjechië, Duitsland, Letland, Malta, Oostenrijk en Slowakije) worden haatmisdrijven als algemeen begrip door de wet erkend, waardoor het mogelijk is homofobie en transfobie als verzwarende omstandigheden in aanmerking te nemen.

EEN RECHT OP GELIJKE BESCHERMING

Op 28 november 2008 heeft de EU een kaderbesluit vastgesteld, dat betrekking heeft op haattaal en haatmisdrijven die zijn ingegeven door racisme en xenofobie (PB L 328/2008). De EU dient gelijksoortige wetgeving te overwegen ten aanzien van haattaal en haatmisdrijven die voortkomen uit homofobie en transfobie, zodat lesbiennes, homoseksuelen en bi- en transseksuelen in alle lidstaten bescherming kan worden geboden.

Deze flyer is gebaseerd op twee verslagen: *Homophobia and Discrimination on the grounds of Sexual Orientation and Gender Identity in the EU Member States – Part 1 Legal Analysis* (Homofobie en discriminatie op grond van seksuele geaardheid en genderidentiteit in de lidstaten van de EU: Deel I — Juridische analyse) dat in juni 2008 is uitgebracht door het Bureau van de Europese Unie voor de Grondrechten (FRA) en *Homophobia and Discrimination on the grounds of Sexual Orientation and Gender Identity in the EU Member States – Part 2 The Social Situation* (Homofobie en discriminatie op grond van seksuele geaardheid en genderidentiteit in de lidstaten van de EU: Deel II — De maatschappelijke situatie) uitgebracht in maart 2009.

Het volledige verslag is verkrijgbaar op: <http://fra.europa.eu>

Alle publicaties van het Bureau van de Europese Unie voor de Grondrechten kunnen gratis via bovenstaande website worden besteld.

Disclaimer:

Indien u vragen heeft over deze vertaling raadpleeg dan de versie in het Engels, de originele en officiële versie van het document.

Reproductie is toegestaan, behalve voor commerciële doeleinden, mits de bron wordt vermeld.